

SVÉRAZNOST A KONTROVERZE KORFBALU

Autor Ben Crum

Český korfbalový svaz

Obsah

Svéráznost a kontroverze korfbalu	3
Charakteristika korfbalu	4
Pedagogické cíle a pravidla.....	4
Korfbal jako vrcholový sport.....	5
Základní pravidla	6
Korfbal jako sport pro publikum.....	8
Soutěž v halovém korfbalu	8
Mezinárodní utkání	10
Soutěže	11
Role trenéra v korfbalu	12
Korfbal jako akce	12
Struktura korfbalového zápasu	13
Cíle a prostředky	13
Sny a realita	14
Uvažování nad korfbalem a jeho rozvoj svazují pravidla	15
Koncept a program.....	16
Rovnováha mezi útokem a obranou	16
Funkce.....	18
Úkoly se navzájem doplňují	18
Řízení je speciálním aspektem fungování útoku a obrany	18
Provedení úkolů je komplementární a zaměnitelné	19
Úkoly asistence a doskoku jsou vyhrazeny pro střelení.....	19
Střelení jako prostředek skórování.....	19
Rozvoj metodického přístupu u přesné střelby umožňují tato základní pravidla:	20
Místo.....	21
Role	23
Funkce útoku a obrany jsou určeny kvalitou hráčů, pravidly a soupeřem	24
Hráči nejsou stejní.....	25
Souvislost	26
Program je věnován záměrům a předpisům při volbě místa.....	28
Schopnost útoku je závislá na akčním rádiu hráčů.....	28
Čas.....	29
Rychlost a směr míče jsou prostředky pro stanovení a řízení hry	29
Program.....	30
Trénink	31
Obsah tréninku	33
Pozice a časové hledisko v zápase.....	34
Tvorba a skladba tréninku vzniká pomocí aktivit, které kouč neustále opakuje	35
Analýza problémů korfbalového výkonu probíhá na základě následujících otázek.....	35

Svéráznost a kontroverze korfbalu

Korfbal, netball a basketbal jsou sporty, mezi kterými je zřetelná vzájemná vazba. Dá se říct, že jsou spolu propojené. Jsou to vlastně mutace jedné základní verze, i když vývoj každé z nich šel vlastní cestou, což pravděpodobně souvisí s odlišnostmi prostředí, v nichž se hry vyvíjely. V určitých aspektech se teď tyto sporty opět přibližují jako důsledek "zmenšujícího se" světa.

Korfbal má svůj původ v Holandsku. Jeho vznik umožnila řada náhod. Rozhodující byly především události na počátku 20. století, kdy v roce 1902 amsterodamský učitel Nico Broekhuijsen vracel ze svého pobytu ve Švédsku. Zde se seznámil s hrou zvaná „ringboll“, při které dvě družstva na hřišti o rozměrech 45 x 45m bojují o to, kdo vstřelí soupeři více košů. Míč se házel do ocelových kruhů, vodorovně umístěných na stojanech ve výši tří metrů.

V té době školství v Nizozemsku zažívalo veliké změny. Byla zavedena koedukovaná vyučování a nastala komplikace s hodinami tělesné výchovy pro chlapce a dívky. Tehdy zavedené a používané míčové hry například házená nebo košíková neumožňovaly dívkám se plnohodnotně zapojit do hry. Nico Broekhuijsen využil své zkušenosti získané ve Švédsku. Realizoval vznik nové hry zasazené do venkovního prostředí, do které se mohli rovnoprávně zapojit všichni hráči, tedy chlapci i děvčata bez rozdílu věku i tělesného vzrůstu. Název hry KORFBAL byl odvozen od holandského slova „korf“ znamenající koš a „bal“ označující míč.

Původní třímetrové ocelové kruhy nahradil proutěnými koši, umístěnými na stojanech vysokých 3,5m. Zakázal při hře fyzický kontakt mezi hráči a zavedl pravidlo, podle kterého smějí muži bránit pouze muže a ženy pouze ženy – toto pravidlo platí i dnes.

Na samotném počátku se korfbal hrál v tří zónové verzi, hry se účastnilo šest mužů a šest žen ve smíšených čtveřicích, které se cyklicky střídaly v zónách A, B, C. Koše byly umístěny v krajních zónách, Hřiště v té době mělo rozměry 90 x 40m. Později vzniklo dvou zónové hrací pole o rozměrech 60 x 40m. Od roku 1952 se korfbal hraje i v hale, kde má hrací plocha rozměry 40 x 20m.

Nico Broekhuijsen začal korfbal hrát se svými žáky. Brzy byly zakládány v Amsterdamu první školní kluby. Rozvoj nového sportu byl ještě více podpořen založením Nizozemské korfbalové asociace v roce 1903.

Charakteristika korfbalu

Korfbal je zejména outdoorový týmový sport. Jestliže analyzujeme pozici, kterou korfbal mezi ostatními sporty zaujímá, můžeme vyvodit určité typické rysy korfbalu a to, co s sebou tato hra přináší.

- Korfbal je smíšená hra.
- Korfbal vede k všestrannému tělesnému rozvoji
- Korfbal je založen na rychlosti a mrštnosti, zatímco použití síly vůči soupeři je jako součást hry eliminováno
- Korfbal je zcela založen na principu týmové hry
- Korfbal vyžaduje schopnost všestranně taktizovat
- Korfbal podporuje sebeovládání a sebekázeň díky bezprostřední přítomnosti soupeře

Je jasné, že tyto charakteristiky (v očích odborné komise) specifické právě pro korfbal, měly hodně co do činění s jejich záměry, především co nejvíce vtáhnout hráče do hry a přivést ke korfbalu nové hráče.

Účast na korfbalové hře přispívá k rozvoji lidskosti v obecné a osobní rovině, dokonce v mezinárodním měřítku. (dr. H. Gerding)

Pedagogické cíle a pravidla

Pedagogické, vzdělávací ideály a hodnoty spojené s korfbalem jsou silným argumentem při jeho propagaci a prosazování ve společnosti. Mají a měly i velký vliv na pravidla samotného korfbalu.

Aby ženám byla umožněna rovnocenná účast ve hře, je zakázáno bránit hráči opačného pohlaví hodit míč nebo mu bránit při střelbě na koš. Je také zakázáno chodit s míčem, podávat míč spoluhráči a vyhýbat se spolupráci. Zákaz střílet na koš, jestliže je hráč bráněn, zajišťuje, že vlastnosti jako rychlost a mrštnost jsou prioritní před fyzickou vyspělostí.

Řada těchto pedagogických myšlenek a záměrů, které stály u zrodu korfbalu jako takového, je stále aktuální, a má velký vliv na současný stav a podobu korfbalu.

Korfbal jako vrcholový sport

"Fotbal je válka" říká výrok, který v 70. letech pronesl nizozemský fotbalový trenér Rinus Michels. Touto jedinou větou Michels vyjádřil, jak důležité bylo pro něj a jeho tým zvítězit ve fotbalovém zápase.

Vítězství v dnešní době znamená více než extatický pocit, který vítěze po zápase ovládne. Ostatní vítězům aplaudují, vítězství přináší respekt, uznání, hrdost, pocit nadřazenosti, charisma a bohatství.

Vztah mezi hrou a úspěchem se naprosto změnil. Vrcholový sport se stal nákladnou záležitostí.

Profesionální sport dnes představují sportovci a sportovní lídři, pro které je sport živobytím. Investice, které jsou v současnosti nedílnou součástí sportu, musejí mít návratnost. Proto je pro vrcholový sport a byznys důležitá vzájemná spolupráce. Přes vrcholový sport se dosahuje komerčních cílů. Byznys a komerční společnosti představují jeho klíčové sponzory. V této souvislosti otevírá sponzorování cestu jak do televize, tak do rádia, kde mají sportovní pořady vysokou sledovanost. Komerční cíle a zájmy vrcholového sportu se tak realizují díky tomuto spojení.

Vrcholový sport je atraktivní a nabízí zábavu bezpočtu diváků. Přitahuje publicitu skrze média. Vrcholový sport se stal komerčním, protože sponzoři přímo profitují ze svého spojení s populárními sportovními produkty. Rovnováha mezi hrou a pocitem úspěchu, kterou jsme zmínili už dříve, byla narušena. Nárůst mediální publicity, stejně jako zájem firemních sponzorů, přirozeně vede ke změně podoby vrcholového sportu, který už nepatří výhradně sportovcům. Zainteresovaných stran je více. Sportovci by se tak měli smířit s tím, že obsah i forma jejich oblíbeného sportu si možná vyžádá změny, aby lépe vyhovoval televizi a komerčnímu prostředí.

Sport, a zejména ten vrcholový, se v naší společnosti stal vážnou záležitostí. Samozřejmě to platí i pro korfbal, i když se ve své vrcholové podobě teprve rozvíjí. Jde o nevyhnutelný proces. Vrcholový korfbal může existovat, jedině když bude akceptovat zákony, kterými se řídí ostatní vrcholové sporty. Rovnováha mezi hrou a pocitem úspěchu byla původně založena na vztahu mezi hraním a výchovnými cíli. Tyto cíle se u korfbalu budou muset více přiblížit ostatním profesionálním sportům, aby korfbal měl ve společnosti stejné postavení jako házená nebo volejbal. Komerční zákony, které se týkají korfbalu jako vrcholového sportu, pronikají do asociací, klubů i mezi sportovce. Lidé, kteří si uvědomují, že mají zájem, aby se korfbal stal plnohodnotným vrcholovým sportem, musí rychle přijmout pravidla a zákonitosti, které sport ovládají.

Základní pravidla

Tradiční výchovné záměry korfbalu představují bariéru pro dosažení pozice vrcholového sportu. Pro vrcholový sport je totiž zásadní přinášet zábavu. Zábava pramení z působivých sportovních výkonů a z toho, že o výsledek se musí tvrdě bojovat. Sportovní zápasy jsou vzrušující, zábavné, přitahují davy diváků i pozornost médií.

Mezinárodní korfbalová federace (IKF) si uvědomuje, že korfbal má budoucnost jen tehdy, pokud bude například uznán Mezinárodním olympijským výborem.

Podniká proto taktické kroky, které by měly vést k obnově korfbalu jako vrcholového sportu.

V 80. letech učinila IKF důležitý krok, když odsouhlasila, že pro mezinárodní úroveň bude preferovat halový korfbal.

Konference IKF v Novém Dillí (Indie) v roce 1995 zvažovala nová pravidla korfbalu v

souvislosti s narůstající pozorností médií věnovanou sportu.

V roce 1999 bylo v australském Adelaide formulováno devět nových základních pravidel korfbalu. Díky tomu bylo možné odstranit řadu staromódních pravidel a přidat nová.

Základní pravidla stanovená v Adelaide:

- Korfbal je míčový sport hraný rukama.
- Korfbal je zaměřený na koš.
- Korfbal je zaměřený na cíl, který může být dosažen ze všech stran.
- Korfbal je zaměřený na koš, který je dost vysoko na to, aby se zabránilo "smečování".
- Korfbal je založen na spolupráci.
- Korfbal je smíšený sport, kterého se účastní muži i ženy za stejných podmínek.
- Pro korfbal je charakteristická hra 4-4 na obdélníkovém hřišti.
- Korfbal je sport, který podporuje všestrannost.
- Korfbal je sport, ve kterém je omezený a kontrolovaný vzájemný kontakt.

Nová základní pravidla umožňují nová herní pravidla

Nová herní pravidla ovlivní způsob, jakým se korfbal hraje, techniku i strategii. Dělalí korfbal rychlejší, atletičtější a atraktivnější. Nová pravidla by ale neměla omezovat rozdíly mezi hráči, naopak by měla hráčům poskytnout možnost ukázat, že tyto rozdíly existují. Pravidla by měla otevřít cestu pro úžasnou hru. Vrcholový korfbal vyžaduje sportovní hvězdy. Korfbal se tak snažil najít vzorec hry, kterému budou diváci rozumět a který udělá hru přitažlivější díky rychlosti, preciznosti a vzrušujícímu střídání během hry. Tyto záměry vedly k experimentování s novými pravidly.

Experimenty s pravidly se zaměřily na:

- rozdíly ve volných hodech, zejména pokud jde o penalty, volné hody z místa bodu penalty a rozehrání z místa přestupku při nezávažném porušení pravidel
- střelby z pohybu a v důsledku toho povolit střílet z pohybu během bránění. Skórování představuje atraktivní část korfbalové hry. Skórování střelou z pohybu, kdy je hráč bráněn, je samo o sobě umění. Diváci si tyto úžasné chvíle hry vychutnávají.
- Pravidlo 25 vteřin. Útočící strana musí vystřelit během 25 vteřin a míč se musí dotknout koše. Takový útok musí být uskutečněný rychle a účelně. Hráči přitom riskují ztrátu míče. Vrcholový korfbal se díky tomu stává hrou, v níž míč putuje tam a zpět a šance skórovat se stále mění.
- Hru na čistý čas, který je viditelný pro každého. Na konci hry tak narůstá napětí pro hráče, trenéry i diváky. Proto je nutné, aby každý věděl, kolik herního času je.
- Časová pravidla pro držení míče. Hráči je dovoleno držet míč pouze čtyři vteřiny. Zpomalení hry může být důsledkem snahy vedoucího týmu co nejdéle udržet míč. Pravidlo čtyř vteřin eliminuje zdržování hry.
- Střílení z vnějšku vyznačeného kruhu má hodnotu 2 bodů. Střílení z dálky je obtížné. Střílet na koš bez odrazu je riskantní. Dvoubodové hodnocení povzbuzuje hráče, aby se snažili střílet z větší vzdálenosti. Navíc střílení z donášky bude teď nabízet více šancí. Obránci se budou muset přiblížit k útočníkům, aby zabránili soupeřům v dvoubodových hodech.

Korfbal jako sport pro publikum

Korfbal jako sport potřebuje publicitu, skrze kterou mohou narůstat příjmy díky sponzorování a třeba i prodejem vysílacích televizních práv. Ta vede ke zpopularizování sportu, zvýšení počtu hráčů a členů, což je prospěšné pro kluby i národní asociace.

KNKV (Koninklijk Nederlands Korfbalverbond = Královská holandská asociace korfbalu) disponuje třemi nástroji zásadními pro získání publicity:

- Nejvyšší soutěž v halovém korfbalu
- Mezinárodní testovací zápasy
- Akce jako halové finále a Korfbal Challenge

Soutěž v halovém korfbalu

V opravdovém zápase se nedá výsledek předvídat. Pravidelné zápasy v korfbalu se stávají pro diváky poutavými. Fanoušci mohou podporovat svůj vybraný tým, někdy i sázet, pokud mají příležitost. Vrcholový sport nabízí zábavu pro diváky a uznání pro hráče.

Vyrovnané síly týmů v rámci vrcholové soutěže dělají soutěž napínavou. V rámci pravidelných soutěžních utkání nelze předvídat, kdo bude vítěz.

V roce 2003 mezi klubovými týmy hrajícími dvě nejvyšší holandské ligové soutěže je tato rovnováha nedostatečná a je nemožné zajistit dostatečně napínavou soutěž pro diváky. Šestnáct týmů bylo zapojeno do "Road to Ahoy" (Nizozemská národní halová klubová soutěž). Polovina z nich nemá žádnou šanci probojovat se do semifinále nebo finále. Okolo osmi týmů může nabídnout v rámci "Road to Ahoy" kvalitní soutěž. Znamená to, že soutěž zahrnuje příliš mnoho zápasů, které nejsou přitažlivé pro diváky a zajímavé pro média. Pro diváky představuje finále v hale Ahoy zlatý hřeb soutěže. Dva kluby bojují před zraky 8000 diváků o titul mistra Nizozemské národní halové klubové soutěže.

Význam korfbalu bude narůstat, jestliže každý zápas bude napínavý. Poté bude vzrůstat i zájem diváků a komerční hodnota soutěže. Publicita nejvyšší soutěže závisí také na rozšíření korfbalu do všech regionů země. Rozšíření korfbalu znamená, že kluby mají svůj vlastní prostor, aby mohly navazovat vztah s diváky, médii i sponzory. S ohledem na důležitou roli, kterou vrcholový korfbal hraje v rámci vyrovnané soutěže a rozšíření po celém zemi, je nezbytná promyšlená strategie zajišťující úspěch.

Mezinárodní utkání

Až po sto letech začal být korfbal v Nizozemí uznáván jako sport. O své uznání musel stále bojovat, hlavně kvůli svým pedagogickým cílům a kultuře. Vzdělávací a výchovná vize byla příčinou negativní kritiky a hodnocení obecně. Dnes to umožňuje formovat nový základ pro rozvoj a neomezené možnosti. Současné změny v globální společnosti jsou příznivé pro korfbal jako smíšený a rodinný sport, který se rozvíjel nejprve proti proudu a teď v souladu s ním.

Korfbalový klub jako součást širší rodiny v rámci komunity je dnes více než jindy v pozici, kdy může pomoci vytvořit podmínky nutné pro zdravě fungující společnost.

Korfbalová hra, pro kterou je charakteristické, že hrají společně muži a ženy, může být brána jako profesionální i rekreačně-přátelský sport.

Struktura klubu, klubovna a někdy dokonce vlastní sportovní hala jsou prostředky, které mohou být využity k prospěchu všech. Slogan pro blízkou budoucnost bude "Korfbal je pro všechny." S dalším rozvojem korfbalu a klubů je nezbytné, aby účastníci i administrátoři posoudili podmínky, okolnosti a možnost jejich adaptace tak, aby mohli profitovat z toho, co korfbal jako sport nabízí.

Také mezinárodně nabízí charakteristika korfbalu jako smíšeného sportu možnost rozvoje. Korfbal je mezinárodně rozšířený a hraje se v téměř 70 zemích. Naneštěstí v korfbalu neexistuje žádná skutečná mezinárodní soutěž a korfbal není ani vrcholovým sportem na mezinárodní úrovni.

Tým Holandska je dlouhodobě dominantní a jen stěží porazitelný. Pro budoucnost korfbalu jako vrcholového sportu je ale nutné mít silnou a vyrovnanou mezinárodní soutěž. Korfbal potřebuje získat uznání v širokém měřítku. Rozvoj korfbalu může být úspěšný jen tehdy, pokud bude v mezinárodním měřítku. Publicita, kterou v tomto měřítku korfbal má, není velká. Proto se nemůžeme divit, že neexistuje skutečná mezinárodní soutěž. Vítěz v mezinárodních soutěžích a zápasech je vlastně dán dopředu, protože nizozemský tým je nesrovnatelně silnější než týmy další zemí. KNKV již investovala hodně prostředků, aby se mezinárodní soutěž povznesla na vyšší úroveň. Stala se tak pravděpodobně jedinou organizací, která na mezinárodní úrovni pracuje na zvýšení úrovně soupeře, aby jednoho dne byl její tým poražen. Mezinárodní rozvoj korfbalu je silně provázán s rozvojem korfbalu v Nizozemí.

Všichni hráči korfbalu si přejí, aby se korfbal stal součástí Olympijského programu. Protože přijetí na letní hry je obtížné, je prozatím vhodné zvýšit význam Světových her.

Soutěže

Dokud mezinárodní turnaje nezískají větší publicitu, je nutné nabídnout divákům další korfbalové akce stejně jako už existující soutěže. KNKV připouští obrovský význam akcí vrcholového korfbalu a usiluje o účast nejlepších hráčů a týmů na těchto akcích, které znamenají jistou cestu k publicitě a vysílacímu času televizí. Jedním z příkladů takové akce je finále Ahoy, které si získalo pozornost široké sportovní veřejnosti. Další událost, formálně známá jako Korfbal Challenge, má všechny aspekty k tomu, aby si získala podobnou pozornost. Turnaje se účastní semifinalisté předešlé sezóny společně s národním korfbalovým týmem Belgie a nizozemskými hráči Tulips (hráči se vybírají ze stávajících týmů nejvyšší soutěže, které se této akce neúčastní). Tento turnaj se pořádá každoročně bezprostředně po Vánocích. Lze očekávat prostor pro korfbal v televizním vysílání, protože ostatní soutěže mají v tuto dobu přestávku.

Role trenéra v korfbalu

Role trenéra ve vrcholovém sportu je velmi důležitá. Úspěch ve sportu je centrálním bodem a musí být doveden k dokonalosti. Trenér sportovce vede a doprovází na cestě k úspěchu. Ve vrcholovém korfbalu je trenér skautem, instruktorem a společníkem hráčů.

V roli skauta trenér pátrá po talentech. Vybírá hráče a tím nepřímo potvrzuje jejich kvality. Ovlivňuje úspěch hráčů usilovným tréninkem, během kterého připravuje hráče na zápas. Jako společník ovlivňuje úspěch hráčů před zápasem, v jeho průběhu i po něm.

Korfbal jako akce

Úhel pohledu na korfbal ze strany trenéra je založen na teorii akce. S podporou této teorie trenér formuluje své postřehy a určuje akce, což jsou spolu související aktivity a cesta jak dosáhnout cíle. Jestliže trenér nahlíží na korfbal z této perspektivy, první co sleduje, jsou cíle korfbalu. Korfbal je záležitost pohybu, trenér tedy sleduje hráče uskutečňující záměr hry v čase a prostoru. Pokud chce trenér takové akce ovlivnit, jeho pozornost se bude muset zaměřit zejména na časoprostorové aspekty.

Struktura korfbalového zápasu

Cílem korfbalové hry je zvítězit. Tým zvítězí, jestliže skóruje více než jeho soupeř díky tomu, že si během hry vytvoří více šancí ke skórování. Tu si nejprve musí tým svou kolektivní spoluprací vytvořit. Jestliže tým nezíská míč, musí se zaměřit na to, aby svému soupeři zabránil skórovat a získal míč. Během zápasu stojí dva týmy přímo proti sobě a stejně tak jsou neustále proti sobě jejich záměry. I soupeř chce zvítězit. Během korfbalového zápasu můžeme vidět souběžně dva typy akce: spolupráce, jejíž cílem je skórovat a zároveň společnou obranu proti soupeři. V podstatě během hry se děje následující:

držení míče

- vytvoření šance na skórování
- skórování

bez míče

- bránění vytvoření šance na skórování

Cíle a prostředky

Pozorování trenéra rozlišuje cíle a prostředky. Trenér posuzuje efektivitu a dopad jednotlivých akcí vykonávaných hráči. Michels, známý fotbalový trenér, toto nazývá "čtení hry". V rámci čtení hry se tedy rozlišují cíle a prostředky. Cíle korfbalu jsou: skórování, vytvoření šance na skórování a zabránění skórování. Prostředky lze nejlépe shrnout následovně: technika, taktika, reakce na vývoj zápasu, komunikace. Trenéři se dívají na korfbalovou hru jinak než diváci v ochozech. Fotbalový trenér Louis van Gaal po kritické poznámce jednoho z novinářů prohlásil: „Očividně jste viděl jinou hru než tu, kterou jsem viděl já. Je to vlastně pravda, i když ne pro situaci, kdy se na tiskové konferenci po zápase musí kouč vžít do role laika, pokud jde o způsob, jakým nahlíží na hru. Laik se chce a musí se hrou bavit. Kouč hru studuje s úmyslem ji analyzovat, což je první v celé řadě kroků vedoucích ke zlepšení výkonu týmu.

Úspěch a působivý korfbalový výkon jsou úzce propojeny, přesto jsou někdy poměrně v nerovnováze. Zdá se, jako by diváky více uspokojovala hra ve vysokém tempu než taková, kde je rychlost pohybu míče podřízena naplňování herních cílů.

Nahlížení kouče na hru je nicméně profesionální. Z toho pak vychází dobrý výkon v korfbalu. Skrze své pozorování si nejdříve vyjasní cíle týmu, vyvodí, jak mají být jednotliví hráči rozestaveni, aby tým podal co nejlepší výkon. Hlavním cílem korfbalového zápasu je vyhrát. Prostředky k dosažení cíle lze definovat jako: skórování, vytvoření šance na skórování a zabránění skórování. Vypadá to, že k dispozici je celá řada možných řešení, ale je to jen zdání. Jako je snadné definovat cíle, tak je naopak složité a komplexní najít efektivní a dobrou cestu k jejich naplnění. Souvisí to jak se specifickými vlastnostmi týmu, tak i s rozvržením různých vzájemně souvisejících prostředků k dosažení cílů. Technika, taktika, reakce na vývoj zápasu, komunikace jsou v teorii oddělené a je možné v nich hráče zdokonalovat během tréninku. Ale pouze během herní akce je možné rozpoznat jejich vzájemnou provázanost a hodnotu v rámci efektivity a výkonnosti. Laikům a novinářům se korfbal může jevit jako jednoduchá hra, ale pro trenéra představuje komplexní úkol, jak hráče úspěšně vést a ovlivňovat každý den.

Sny a realita

I když je korfbal hra stará sto let, stále se tohoto krásného a uchvacujícího sportu nemůžeme nabažít. Dobrý trenér, tak jako šéfkuchař špičkové restaurace, vynakládá velké úsilí, aby každý den tvořil něco nového. Korfbal se mění právě díky zásahům a tvořivé práci trenéra. Nejprekvapivější změny v technice a taktice za posledních 25 let jsou výsledkem práce a myšlenek trenérů. Útočná obrana, vzorce útoků, obrana doskoku či předobrana patří mezi nejradikálnější inovace. Změny jsou produktem důkladného sledování, čtení mnoha korfbalových zápasů a systematického rozvažování ohledně korfbalu ze strany těch nejlepších koučů. Dobří kouči sledují a správně analyzují, ale často končí opakováním toho, co už bylo uděláno dříve. Nedokážou do hry vnést vlastní vynalézavost a zahrnout tento aspekt do tréninku.

Nejlepší koučové dokážou nad korfbalem přemýšlet, nalézat nová řešení, dokážou hráče tyto inovace naučit tak, že se stanou součástí hry při zápase. Ti nejlepší trenéři přicházejí se svými vlastními nápady. Vidí korfbal v obrazech a díky tomu mohou korfbal vylepšovat. Tvoří koncepce, spojují cíle a prostředky, což vede k novému způsobu hry. V těchto konceptech ale nefigurují skuteční lidé z masa a krve. V ideální verzi korfbalu by vlastnosti hráčů byly stejné jako v těchto konceptech. Nejlepší trenéři dokážou takové koncepty transformovat do herních vzorců, ve kterých je imaginární hledisko přetvořeno s ohledem na skutečné možnosti hráčů. Nejlepší korfbal je tedy výsledkem implementace představ těch nejlepších trenérů do herních vzorců s ohledem na pravidla, která řídí ideální korfbal, a na kvality hráčů i soupeřů. Nejlepší trenér sní každou noc o nových řešeních, ale je něčím více než snílkem. Je vynálezcem a inovátorem. Realizuje nejlepší výkony v korfbalu skrze trénink. Dokáže z týmu udělat šampiony. Nejlepší kouč také ví, že úspěšný může být jen tehdy, když spolupracuje se špičkovými sportovci, kteří zase jsou připraveni plně spolupracovat s trenérem.

Uvažování nad korfbalem a jeho rozvoj svazují pravidla

Nejlepší kouč usíná a probouzí se s korfbalem. Jeho myšlenky vždy zaměstnává rozvoj hry a hráčů. Sny o hře jsou způsob, jak přemýšlet nad vedením hry směrem k inovacím. Trenér musí počítat s řadou technických a taktických pravidel, která jsou pro korfbal specifická. Jsou důležitou součástí současných teorií trénování korfbalu. Koncepty představují nové imaginární konstrukce založené na této teorii. Je to počátek budoucího rozvoje trénování korfbalu v teoretické i praktické rovině.

Koncept a program

Praxe potvrdí, zda tyto imaginární koncepty jsou v trénování uskutečnitelné. Konceptně řečeno - ve vrcholovém korfbalu je úloha žen rovnocenná úloze mužů. V praxi se ale jeví, pokud jde o skórování a doskok, že ženy nemohou podat stejný výkon jako muži. To pak úzce souvisí se způsobem hry. V budoucnosti je možné dosáhnout výraznějšího zlepšení hry, jestliže ženy dokážou lépe rozvinout své schopnosti s ohledem na všechny své úlohy v zápase.

Programy jsou založeny na konceptech. Skrze zvolený program (herní vzorec) trenér pracuje s kvalitami svých hráčů i jejich soupeřů. Má pod kontrolou realizaci programu. Ke kontrole herních vzorců využívá trenér následující aspekty hry:

- koordinaci
- kooperaci
- komunikaci

Rovnováha mezi útokem a obranou

Jako trenér můžete o korfbalu přemýšlet jen tehdy, pokud víte, o čem korfbal skutečně je. Vítězství a od něj odvozené skórování, vytváření šancí na skórování a bránění skórování. V korfbalu vzniká zvláštní tlak mezi útokem a obranou. Korfbal je založen na soutěži mezi dvěma týmy. Všech osm hráčů jednoho týmu proti hráčům druhého. Zápas se odehrává ve dvou částech. Útočná část pro jeden tým je zároveň obrannou pro tým druhý. Po vstřelení 2 košů si hráči mění role, přesněji z obránců se stávají útočníci a naopak. Právě tato změna je příčinou zvláštního napětí mezi obranou a útokem. Hráči korfbalu musejí být schopni jak útočit, tak bránit. Z tohoto hlediska není výhodou specializace hráčů. Pozitivní rovnováha mezi útokem a obranou bude muset být součástí založení hráčů, protože vítězství se skládá ze skórování a stejně tak i ze schopnosti skórování zabránit.

Funkce

Úkoly se navzájem doplňují

Hra je rozdělena do sekcí (zón). Hledisko organizační metodiky je pro efektivní a účelné dosažení cílů klíčové. Úlohy útočníků, stejně jako obránců, jsou z velké míry určeny snahou skórovat, nebo naopak skórování zabránit. Kontrola jednotlivých zón se tedy hlavně soustředí na získání míče, které umožňuje skórování. V útočné části se role hráčů dělí takto: asistence, střelba, doskok, podpora hry. V obranné části je to obrana 1 na 1, bránění útočníků, získání míče. Rozdělení úkolů odpovídá počtu čtyř hráčů. Korfbal je duel mezi dvěma týmy ve dvou zónách, v každém z nich 4 proti 4 hráčům, kdy souboj 1 na 1 představuje strategickou variantu.

Konceptuálně je role žen a mužů rovnocenná. Nicméně pokud jde o současnou úroveň hry, je to stále jen teorie (a sen trenérů). Výkon žen u jednotlivých úkolů není tak silný jako výkon mužů. Nejslabší vazba v konkrétní části negativně ovlivňuje její fungování. Nejslabší prvek určité části ale nemusí nutně být nejslabší hráč. Nejslabší prvek určuje fakt, že každý hráč má svého konkrétního soupeře. Může se tak stát, že z týmu papírově nejsilnější hráč se stává nejslabším, protože jeho oponent ho předčí.

Řízení je speciálním aspektem fungování útoku a obrany

Řízení hry je taktika, která se zabývá jak obranou, tak útokem. Získání míče je prostředkem ke skórování a zároveň zabraňuje skórovat soupeři. Protože skórování je obtížné (ti nejlepší mají průměrnou úspěšnost 30% ze všech pokusů), přihrávání a doskakování je pro konečný výsledek důležité. Úspěšný doskok po střele útočníka zajišťuje plynulost hry a možnost dalšího útoku. Přihrání míče je záležitost precizní práce mezi střelcem a asistujícím, což je zajištěno správným načasováním, nasměrováním a rychlostí hodu. Podstatným aspektem obrany je její kontrola. Obranou 1 na 1, bráněním během střílení, předobranou a obranou doskoku, bráněním v dráze míče a v dráze soupeřů obrana narušuje útočné vzorce. Obrana je především připravena umožnit střílení z velké vzdálenosti, silný tlak obrany právě jen takové střílení umožňuje. Obránci určují tempo hry a snaží se získat prostor okolo koše nebo narušit přihrávku ještě před střelbou. Pro další vývoj hry bylo nutné zavést pravidlo pro délku držení míče. Řízení hry se stalo obtížnější, po zavedení pravidla 24 sekund, které má za cíl zrychlit útočnou část hry. Střílet se musí během 24 vteřin a míč se musí dotknout koše, jinak útočící strana ztrácí míč. Toto pravidlo výborně přispívá ke zrychlení hry.

Provedení úkolů je komplementární a zaměnitelné

Sestava hráčů v divizi (čtyřce) má za cíl zajistit splnění jednotlivých úkolů. Kvalita fungování divize závisí na tom, jak jednotliví hráči plní své role. Úkoly jsou komplementární. Jestliže jeden hráč provádí svůj úkol, jiný hráč musí asistovat nebo podporovat. Úlohy jsou také zaměnitelné. Střílející se mění v doskakujícího, doskakující se stává asistujícím, obránce nechává soupeře zachytit míč, bránící hráč zaujme útočně obrannou pozici, aby pomohl v obraně 1 na 1.

Úkoly asistence a doskoku jsou vyhrazeny pro střílení

Před tím než může útočník vystřelit, potřebuje volnou pozici, což je samo o sobě problém. Útočník může tuto pozici získat pohybem ve směru, kterým ho obránce nemůže následovat. Vyžaduje to fyzické úsilí, na oplátku se ale útočník zbaví obránce. Nicméně se tím uvolní jen na krátký čas, který by útočník měl využít ke střelbě. K tomu je nutné, aby získal míč. Spolupráce mezi útočníky, asistenty a dalšími je druhem komunikace, která by měla být přesná a výstižná. Po vystřelení musejí být úkoly hráčů splněny tak, aby útočící získali odražený míč.

Střílení jako prostředek skórování

Střílení je pohybová akce. Precizní střelba patří mezi časoprostorové aspekty hry. Tyto aspekty hrají významnou roli a ovlivňují střelbu. Směr střelby je prostorový aspekt. Je možné ho ovlivnit díky rovnoměrné rychlosti pohybu míče. Trajektorie pohybu míče je časoprostorový aspekt a je nezbytné, aby se tímto pohybem míč dostal skrze horizontální otvor koše. Koš je vyrobený z odolného materiálu, který ztlumí náraz míče hozeného příliš nízkým obloukem, takže míč spadne do koše i tehdy, když se dotkne jeho okraje. Rychlost a dráhu míče může ovlivnit střelba ve výši hlavy a vystřelení míče dopředu. Časové aspekty jako např. příliš tvrdě, měkce, vysoko nebo nízko se kontrolují hůře než aspekty prostorové, jako je odchýlení se vpravo nebo vlevo od koše.

Rozvoj metodického přístupu u přesné střelby umožňují tato základní pravidla:

- začít z bezprostřední blízkosti a postupně zvětšovat vzdálenost
- pohyb v hlavní ose (hlavní osa je vždy přímá spojnice, kterou můžeme zakreslit od hráče ke koši), aby hráč přijal míč a mohl vystřelit
- vystřelení je pohyb promítnutý do celého těla a měl by vycházet z nohou
- precizní přihrávka vychází z hození míče přímo a ve výšce hlavy
- střílející hráč se připraví tak, že ustoupí dozadu v hlavní ose pohybu, a asistující může ve správný moment přihrát.

Strategicky je výhodné, jestliže všichni členové týmu jsou výborní střelci. Jinými slovy to znamená, že každý člen by měl mít střelecké skóre okolo 30% z 10-15 hodů. Pokud je v týmu hráč, jehož skóre je méně než 10%, pak je to výzva pro bránící tým a budou tohoto hráče pouštět ke střelbě mnohem častěji než ostatní členy týmu. V každém případě umožní takovému hráči volný pohyb v určitých směrech, takže ostatní soupeři se nedostanou tak často do pozice, ze které by mohli snadno skórovat.

Využívají pravidla, že řetěz je pouze tak silný jako jeho nejslabší článek. Na nejslabší článek týmu vyvíjejí obránci větší tlak tím, že takovému hráči umožňují hrát klíčovou roli v útoku. To má samozřejmě negativní dopad na spolupráci mezi útočníky. Trenéři ve vrcholovém korfbalu chápou, jak důležité je sledovat statistiku střelby jednotlivých hráčů. Je to proto, aby mohli připravit akční plán, který ve výsledku znamená maximální zvýšení šance na odehrání úspěšného zápasu. Průměrné střelecké skóre 1 ze 3 (resp.30%) tak představuje výhodu zohledněnou v přípravě plánu. Stejně tak je výhodou znát čísla soupeřícího týmu.

Místo

Úkoly nejsou principiálně svázány s rolemi

Toto pravidlo může v průběhu zápasu poskytnout mnoho překvapivých momentů a je velmi obtížné ho zvládnout. Jsou pro něj potřeba čtyři špičkoví hráči v každé sekci. V každé útočné pozici by měl mít hráč tři možnosti: střelbu, doskok a asistenci. Ve zlomku sekundy po obdržení míče by se měl rozhodnout pro nejlepší variantu. Pokud má jeho pozice pouze jednu variantu, je jeho obrana pro obránce snazší. Nejdůležitější možností při útoku je střelba. Útočníci by si měli mezi sebou přihrávat pouze tehdy, pokud není střelba možná.

Asistent volí přihrávku tak, aby umožnil útočnickům příjem míče ve střelecké pozici, to znamená, že každý útočník bez míče se musí nabízet tak, že je připraven na příjem a zároveň otočen obličejem podél hlavní osy, přímky mezi hráčem a košem. Pokud jsou útočníci schopni neustále přijímat míč v postavení obličejem ke koši, obránci jsou nuceni bránit striktně 1-1. Důležitou pozicí je asistent před, nebo pod košem. V praxi to obránci spíše nedovolují, protože asistence ve vnitřním prostoru pod košem nabízí nejlepší možnost, jak dostat útočníky do pozice blíž ke koši. Obránci k tomu využívají předobranu, čili postavením obránce před asistentem.

Pokud se obránci rozhodnou bránit útočnickům především v zaujímání asistenční pozice, tak ostatní pozice jsou otevřené a snadněji dosažitelné. Pokud útočník zaujme pozici asistenta s otevřeným postojem vůči dalším dvěma variantám, střelba a doskok, je obránce vystaven tak zvanému bodu nejistoty. Zvratem v bodě nejistoty je moment, kdy si vybere předobranu. Útočník může tohoto momentu využít. Místo přesunu (útočníka) do (bráněné) asistenční pozice zvolí útočnou pozici poblíž podstavce, nebo zaujme pozici na doskoku a tím umožní spoluhráči zaujmout otevřenou pozici. Jednou z nejznámějších akcí založených na tomto principu je tzv. Portugalský míč. Při této akci využívají útočníci nedostatky ve 'slepé' a 'vysunuté' (vysoké) předobraně. Míč putuje přes do vnitřního prostoru pod košem přes doskakujícího hráče, který opustil svojí pozici pod košem a je tak schopen dostat nahrávku (stává se asistentem) a zároveň přihrát na útočníka, který se snažil o pozici asistenta, ale je bráněn předobranou, takže tento útočník je v určitý moment blíž ke koši a má volný prostor ke skórování. Na výše zmíněném principu jsou rovněž známy Lenstra-triky (SCO a Blauw Wit).

Měli bychom ale možná přeformulovat pravidlo pro tyto "Lenstra-případy": Pozice nejsou svázané s funkcí. Lenstra se domníval, že ve většině případů byl přiřazen jistým pozicím jen jeden význam. Například útočník pod košem je v tomto pohledu pouze doskovač. Lenstra překvapil obránce použitím tohoto významu jako "falešné" návnady. V praxi útočník z pod koše střílel.

Směr hry se zpočátku soustředí směrem z vně dovnitř a zevnitř směrem ven. Toto jsou hlavní osy hry.

V korfbalu jsou nejdůležitějšími úkoly střelba a skórování. Střelba a skórování rozhodují o průběhu hry. Střelba a skórování probíhá podél hlavních os. Hlavní osa je přímka, kterou lze spojit koš a útočníka. Příjem míče, když je útočník natočen obličejem ke koši, představuje pro obránce okamžitou hrozbu, protože útočník se nachází ve střelecké pozici. Existují tři typy střelby, jmenovitě střela z dálky, střela z běhu- tzv. „donáška“ a v-střela. Tři způsoby střelby mají mezi sebou zajímavé vzájemné souvislosti. Kvalita střely z dálky rozhoduje o tom, zdali je útočník bráněn způsobem 1-1. Dobrý střelec vystřelí z dálky 15 krát za zápas a skóruje 5 krát (30%), to je poté dobrý začátek pro útočníka, aby „získal šanci“ na donášku. V-střela je v zásadě odvozená ze střely z dálky a donášky. Dobrý střelec bude bráněn obranou 1-1. Tento způsob bránění uvolní prostor na donášku. Pokud je střelec dobře bráněn i na donášku, může se útočník pokusit o v-střelu. To znamená, že odbočí od hlavní osy střely z běhu na jinou hlavní osu. Směr tohoto odbočení musí být takový, aby bylo pro obránce obtížné ho následovat (za záda obránce tak, aby nejprve musel rotovat tělem a pak až běžet k útočníkovi).

Hlavní osy mají ve hře přednost před osami do stran.

Nahrávka míče podél hlavní osy od koše směrem ven dostává obranu pod tlak, protože útočník přijímá míč ve střelecké pozici. Špičkový hráč, jako například Oscar Mulders z Deetos byl mistrem při vyžadování míče podél hlavní osy, zatímco stál v klidu a zároveň byl těsně bráněn. Vysoká přihrávka mu zajistila střeleckou pozici. Během přijímání míče se odpoutal od obránce pohybem vzad a provedl precizní „čistou“ střelu. Osy do stran jsou všechny představitelné osy kolmé k hlavním osám a vážou tyto hlavní osy k sobě. Pohyb útočníka podél stranové osy je užitečný a vytváří obranné pnutí tam, kde dochází k pohybu z jedné hlavní osy na druhou. Hod míče podél stranové osy vytvoří skutečné pnutí, pokud útočník přijme míč, zatímco je zarovnán spolu osou

hlavní (čelem ke koši). Pohyb míče podél stranové osy a tím vytvoření střelecké pozice pro hráče je procvičováno během tréninku ve vzorci 3-1. Při tomto cvičení musí být míč přihrán za záda obránců. Během zápasu je nejvíce nahrávek podél stranových os určených pro propojení jednotlivých aspektů hry. Propojení je nezbytné jako přípravná hra pro získání otevřené pozice útočníka. Obrana, která používá tlak na míč a tím na stranové osy nahrávek útoku, přinutí útok použít mnoho nahrávek podél stranových os. Tento způsob obrany donutí útočníky preferovat příjem míče ze stranových os před získáním střelecké pozice na ose hlavní.

Role

Pozice mají funkci nebo význam, když je míč v této pozici, nebo je pozice dosažitelná postupnou hrou s míčem - tím se vlastně provádí funkce (poslání) korfbalu.

Hráč bez míče nemůže skórovat. Hráč, který je v pozici, ze které nelze střílet může provést pouze tři další funkce a je snadněji ubránitelný. Útočník, který je dále od koše, než je dosah jeho střely, nepředstavuje přímé ohrožení. Rovněž se musí omezit na tři další úkoly. Pouze při držení míče, nebo v pozici kam míč směřuje, může hráč provést jeden ze čtyř úkolů: střelbu, asistenci, doskok a propojení. Známe příběh fotbalisty levého křídla Pieta Keizera, který byl pod zesílenou obranou jeden na jednoho, a překvapivým způsobem dal smysl této těžce bráněné pozici na levé postranní čáře. Keizerovi nebylo povoleno přijmout míč na provedení některého z jeho slavných kliček, nebo necentrovat z postranní čáry míč. Vždy měl přímého protivníka, který ho sledoval jako stín. Keizer tím byl tak otráven, že se rozhodl běhat mimo hřiště, protože nepřijímal žádné míče a nemohl přispět k útoku jinak, než následovat jeho stín. I mimo hřiště zůstal obránce stále s Keizerem. Tímto způsobem vyřadil Keizer jeho samého i jeho soupeře ze hry. Toto se v korfbalu rovněž stává. Často se stává, že hráči jsou bráněni takovým

způsobem, že nejsou schopni provádět úkoly ke splnění jejich záměrů. Někdy udělí kouč následující pokyn: "Hraj jak jen to je možné na vnější straně sekce (divize) a nahrávej míč nejbližšímu hráči". Tímto zamezí tomu, aby se hráč pletl do cesty ostatním hráčům, nebo přivedl extra obránce do strategicky výhodné pozice ve špatný okamžik. Nejslabší člen je dočasně mimo hru.

Funkce útoku a obrany jsou určeny kvalitou hráčů, pravidly a soupeřem

Každý špičkový korfbalový hráč musí být dobrým střelcem (úspěšnost skórování je minimálně 30%). V mnoha špičkových korfbalových týmech skóruje stále jen omezené množství hráčů. Úspěšnost skórování se snižuje následkem tlaku vyvinutého soupeřem. Donáška je 100% šancí na skórování během tréninku. Nicméně v podmínkách zápasu se ukazuje, že pouze 30% donášek končí košem. Bránění střely ovlivňuje techniku a čistotu střely. Opravdu špičkové týmy umí přepnout úkoly v závislosti na způsobu bránění. Útočná sekce hrající s jedním hráčem se špatnou nebo omezenou střelou (dosah střely je omezen, může střílet sotva z 6 metrů nebo nemá dostatečnou rychlost v provedení) bude hrát fakticky 3 proti 4. To znamená, že obrana má hráče navíc na pomoc ostatním obráncům. Hráči, kteří nejsou schopni dostat se do otevřené pozice ke střelbě během bránění 1 na 1, snižují možnosti útočné sekce. Omezují rotaci úkolů a tím pádem omezují množství překvapení. Navíc to přispívá k omezení dalších útočníků a to přidáním úkolů, kterými jsou poté přetíženi. Vysocí hráči mají výhodu oproti nízkým, protože výška je výhodou při všech úkolech.

V útoku jsou určití hráči, kteří jsou efektivní pouze po několikerém přijetí míče. Taková situace připomíná tréninkovou situaci 1 - 1, kdy „dostupní“ asistenti jsou naprosto soustředěni na jednoho útočníka, který musí přihrát, dostat se sám do volné pozice a skórovat. Obránce nepotřebuje nic jiného než hrát 1 - 1. Útočník má nicméně vždy výhodu. Asistenti jsou dostupní,

tedy volní. Vývoj hry a načasování hry nejsou nyní tak důležité, protože možnosti následují jedna po druhé. Taková tréninková situace je výhodou pro útočníka, protože problém místa a načasování je snadněji řešitelný, než v zápase. Takového útočníka lze v zápase bránit dvěma způsoby. Prvním způsobem je přímá (těsná) obrana 1 - 1. Druhý způsob je nepřímý. Obránce zaujme pozici bránící asistenční pozici (tzv. předobrana) ve snaze blokovat útočnou asistenci. Tím zabráni správnému načasování útočného asistenta, které je klíčové pro přesnou nahrávku útočícímu hráči. Navíc se útočník musí dostat do takové otevřené pozice, ze které se může pokusit o střelu a zároveň musí zůstat dosažitelný pro asistenta.

Stažená obrana má dva cíle. První je chycení míče, který byl vystřelen. Obránci chytají míč pomocí doskokové pozice (jsou blíže ke koši než útočníci). Dalším cílem je zabrzdit organizaci útoku a pomocí tohoto ovlivnit tempo útoku a omezit opakování střelby. Když studujete historii korfbalu, zjistíte, že dříve se používaly jiné techniky. Pravidla hry v průběhu času do značné míry určily korfbalové techniky a také funkce. Obouručná střela je typickým příkladem toho, co bylo ovlivněno pravidly. Ochrana držení míče ovlivnila techniky nahrávání. Techniky a taktika se změny, když se změny pravidla.

Hráči nejsou stejní

Kultura korfbalu nemá velký prostor pro hvězdy nebo hrdiny. Pravidla zajišťují, že hráči jsou si rovni a navzájem na sobě závislí. Ale i v korfbale jsou tradičně známá jména jako Seits, Bos, Zwaanswijk, Munnikes, Euser, Erik Wolsink a Keereweer. Hráči, kteří se stali slavnými díky kvalitě své střelby. Korfbal má rovněž i hrdiny, i když si to lidé nechtějí připustit, protože každý střelec potřebuje asistenci.

V korfbalové praxi jsou rovněž zřetelné rozdíly v kvalitách hráčů. Hráči si nejsou rovni a ve vrcholovém sportu je nerovnost obecně známá. Jednou z nejdůležitějších úkolů kouče špičkového korfbalového týmu je informovat hráče o rozdílech v kvalitách a následně je využít ve prospěch týmu. Toto je více než jen vytvoření sestavy – toto formuje základy strategie.

Souvislost

Kvalita pozice je určena počtem funkcí. Spojitost mezi pozicemi se tvoří pomocí programů a pravidel komunikace.

Hodnota pozice je určena možnými funkcemi: asistence, střelba, doskok a tzv. propojení; obrana 1-1, předobrana, obrana doskoku a chycení míče. Funkce se navzájem doplňují. Skórování nebo zabránění skórování je o společné hře. Pro tu jsou používány programy. Tyto programy jsou především skupinou uspořádaných funkcí. Ty mají časovou souslednost. V praxi je asistence před střelbou a obrana 1-1 předchází předobranu. Tyto programy se v korfbalu nazývají vzorce. Vzorec 4-0 je užitečný pouze na získání času a hloubky ve hře, zatímco se zakládá útok. Ve vzorci 4-0 jsou obránci blíže k podstavci než útočníci. Útočníci mohou střílet, ale po střele ztratí míč. Útočný vzorec 3-1 je velmi obtížný. Ve vzorci 3 - 1 hrají tři útočníci vně a jeden útočník si vybere pozici pod košem pro doskok. Ve většině případů půjde ve vzorci 3 – 1 nahrávka podél stranové osy s jedním útočníkem přemísťujícím se vně zóny. V tomto případě zůstávají již pouze dva útočníci, kteří mohou zaujmout střeleckou pozici. Tato znalost umožňuje obráncům ovlivnit směr dosažení otevřené pozice. Útočníci, kteří nejsou v souboji s obránci, nemají šanci dosáhnout otevřené pozice.

Teoreticky existují pro hráče tři možné směry, jak se dostat do otevřené pozice:

- Na krátké stranové ose. To je nejkratší spojnice mezi asistentem v poli a útočníkem.
- Na dlouhé stranové ose. Toto je linie, která může být vytvořena jakmile asistent v poli přihraje míč přes záda obránce.
- Střela z běhu: nahrávka jde podél stranové osy jako prodloužení mezi útočníky a košem.

Dosažení otevřené pozice je možné pouze pokud hráč zvládá motoricky pracovat s těmito třemi provázanými možnostmi, u kterých je důležité časové uspořádání.

Dosažení otevřené pozice může dojít pouze tehdy, když útočník soupeří s obráncem na hlavní ose s vážnou hrozbou střely z běhu. Tato hrozba by měla být neustálá a intenzivní, dokud se obránci neotočí k následování podél hlavní osy. Tento moment otočení obránce umožní útočníkovi získat malý, ale důležitý náskok oproti obránci na obou osách krátké, stejně jako dlouhé.

Vzorec 2-2 je nejvíce úspěšný, když jsou útočníci v otevřených pozicích a okamžitě po natočení ve

směru hlavní osy střílí do koše. Doskok je organizován, asistent zaujme pozici přibližně 2 metry před podstavcem a dva útočníci se pomocí soubojů dostanou do otevřené pozice na hlavní ose schopní přijmout nahrávku. Po útoku, který skončí střelou na cíl, je možné zorganizovat nový vzorec 2-2. Míč je během této organizace a budování nového útoku přihráván jednoduchými nahrávkami podél postranních os. Nejmodernějším řešením útoku je alternace mezi 2 - 2 a 3 - 1. Navíc může útok použít pravidlo "Funkce nejsou spojeny s pozicemi" pomocí alternace těchto vzorců.

Obránci by neměli povolit těmto soupeřům střelecké pokusy, měli by bránit zaujímání strategických otevřených pozic, bránit hráče s míčem, bránit přijetí míče způsobem, že útočník potřebuje k orientaci na hlavní ose více úsilí a tím pádem nemůže přesně střílet. Pro toto je potřeba vzájemná spolupráce obránců. Tato spolupráce je obsažena v obranném plánu: dohoda na tom kdo brání 1-1; zdali je použita předobrana; kdy a proč je použita obrana doskoku a jak hráči mezi sebou komunikují. Takový obranný plán může být vytvořen, pokud kouč zná své soupeře.

Hlavním záměrem obrany 1-1 je znemožnit útočníkovi pokus o střelu. Aby tohoto dosáhl, musí zůstat obránce natočen k útočníkovi. Obránce zvolí pozici na hlavní ose mezi útočníkem a podstavcem. Příjem míče útočníkovi zabere čas, navíc útočník nesmí s míčem běhat.

Toto na chvíli znemožní útočníkovi volný pohyb do klíčových pozic. Tento krátký moment a tato omezení umožní obránci bránit útočníka. V obraně 1 - 1 je umění uchovávat takový odstup od útočníka, aby

mohl být rychlý pohyb dopředu podél hlavní osy neutralizován zastavením a během s útočníkem vzad a zajistit tak krátkou vzdálenost od útočníka, aby mohl být bráněn, když přijme míč.

Předobrana je asistence poskytnutá spoluhráči v obraně hrajícím na útočníka přísnou obranu 1-1. Předobrana se zaměřuje na vytlačení asistenta ze strategické pozice u podstavce. Je důležité, aby obránce hrající předobranu zůstal v kontaktu s útočníkem, kterého brání. Když se obránce

soustředí pouze na bránění asistenční pozice, tak útočník může uplatnit pravidlo "funkce nejsou svázány s pozicí". Pomoc obránci, který brání 1-1 je poskytnuta dohodou. Tato dohoda má smysl, pokud je během předobraný obránce bránící 1-1 koučován a také informován jeho spoluhráčem v obraně.

Tzv. obranou doskoku brání obrana útočníkům získat doskokovou pozici okolo podstavce. Obrana doskoku je užitečná pouze v případě, když si útočníci myslí, že pro provedení střelby potřebují doskokovou pozici. Pokud útočníci jsou schopni střílet s úspěšností 30- 50%, tak žádný vzorec obrany nebude účinný. V holandské lize je několik hráčů, kteří mají schopnost střílet bez doskoku ze vzdáleností od 1 do 8 metrů. Obrana doskoku může snížit tempo útoku. Organizace k získání doskokové pozice zabere čas. Útok proti obraně doskoku vyžaduje, aby zvolený doskokový hráč nejdříve volným krokem překřížil cestu asistentovi a dosáhl preferované doskokové pozice, toto samo o sobě významně zpomalí tvorbu útoku. Obrana doskoku umožňuje obraně její reorganizaci po střelbě a doskoku útoku. Po doskoku se musí útočník vzdát nejlepší doskokové pozice.

Když je obrana schopná přecházet z předobraný do obrany doskoku, tak jsou záměry útoku narušeny. Tento způsob bránění vyžaduje, aby všichni obránci věděli, kde se nachází míč a kde jsou pozice útočníků. Obránci vždy volí pozici v závislosti na útočnících, aby byli schopni vidět míč a ponechávat útočníka před sebou. S těmito přechody mezi obrannými strategiemi je pro obránce nezbytné, aby se vzájemně koučovali a komunikovali.

Program je věnován záměrům a předpisům při volbě místa

Výběr útočného vzorce určuje využití místa v útočné sekci (divizi). Proto 4-0 není skutečný úročný vzorec. Je to pouze úvod do útočného vzorce. Obrana, která se nechá vázat útočným vzorcem 4 - 0 si není vědoma faktu, že neexistuje opravdová, nebo seriózní hrozba útoku. Vzorec 3 - 1 má nicméně mnoho vážných útočných hrozeb, pokud může být střídán se vzorcem 2-2. Tato alternace je nejlépe možná, když třetí útočník (obvykle žena, pokud muž zaujme doskokovou pozici a naopak), zvolí pozici na za košem a odtud hrozí přesunutím do pozice asistenta.

Obránce hráče na ve vnějším prostoru musí velmi dobře rozeznat, jaké jsou kvality tohoto útočníka. Prvním úkolem obránce je vždy zabránit útočnickovi ve střelecké příležitosti. Toto vede k další volbě pro útočníka získat dobrou asistenční pozici.

Schopnost útoku je závislá na akčním rádiu hráčů.

(Výběr místa, běžecké schopnosti, rozsah přihrávky, intenzita souboje 1 – 1 a dosah a přesnost střelby.)

Útočník musí být schopen střílet z každé pozice v útočné sekci (divizi). Mnoho žen není schopno střelby ze vzdálenosti přesahující 8 metrů. Obránce tohoto útočníka se na to může zaměřit a plnit i další úkoly, než jen bránění 1 - 1. Velký akční rádius útočníka má smysl pouze tehdy, pokud jsou dosah a čistota střely z libovolné pozice v útočné sekci dobrá. Velký akční rádius útočníka bez dostatečného dosahu střelby omezuje útočníka ve 'vzdálených' místech na plnění vázaných funkcí. Útočník, který nemá schopnost odpoutat se sám v souboji 1-1, omezuje vlastní možnosti a možnosti útočné sekce. Může být užitečný pouze ve funkcích jako jsou asistence nebo doskok. Útok hraje s vážným handikepem.

ČAS

Držení míče je předpokladem pro skórování

Čas, po který má tým v držení míč je roven času, po který nemůže soupeř skórovat. Pro zachování držení míče je potřeba kontrola/řízení. Pro získání míče může být podstoupeno kalkulované riziko. Kalkulované riziko je například, ponechání hráče v otevřené pozici a lákání ke střelbě, protože úspěšnost skórování tohoto hráče je méně než 10%. Opuštění útočníka a tím ukradení míče často příkladem kalkulovaného rizika.

Rychlost a směr míče jsou prostředky pro stanovení a řízení hry

Rychlost a tempo míče by měly být odděleny od rychlosti a tempa hráče. Rychlost a směr pohybu jsou prostředky, díky nimž může útočník získat náskok před jeho obráncem.

Rychlost a směr letu míče určuje, zdali bude útočník v otevřené pozici efektivní. Obratnost je spojená s rychlostí, tempem a směrem letu míče. Tempo míče je problém načasování. Přesná pozice míče určuje směr míče. Míč musí být na správném místě ve správný čas.

Program

Organizace útoku a obrany je stanovena koordinací, komunikací a řízením hráčů

Organizace týmu začíná u určování sestavy. Role hlavního útočníka, doskoku, asistenta a vedlejšího útočníka jsou rozdělené. Kvality hráčů jsou brány v úvahu při určování konkrétních rolí v divizi (sekcí). Zřetel je brána na úroveň kvality hráčů, aby byli schopni provádět korfbalové dovednosti koordinovaným způsobem. Koordinací je v tomto případě míněna přesná organizace a řízení fyzických schopností individuálních hráčů. Toto řízení (management) je potřeba z důvodu interakci mezi korfbalovým hráčem a okolnostmi, které se vyskytují při hraní korfbalového zápasu. Tato korfbalová koordinace (spolupráce) mezi hráči se proto projevuje během zápasů a tréninků. Kouč určuje kvalitu korfbalových dovedností. Ohodnocení korfbalových dovedností koučem je vztaženo k účinnosti těchto dovedností během zápasu. Kvalitní hráč dostane prioritu, když se rozhoduje o roli hlavního útočníka před určením sestavy. Po něm následují doskok a asistent. Role vedlejšího útočníka bude přidělena jako poslední. V praxi bude vyžadována kombinace rolí.

Hlavní útočník může rovněž hrát na doskoku v případě, kdy druhý hlavní útočník vede útok. Asistent může hrát jako útočník okolo podstavce. Vedlejší útočník je vždy připraven přijmout další nahrávku. Doskok je druhým hlavním útočníkem atd.

Obrana musí mít pořadí důležitosti neustále na paměti. Obránce hlavního útočníka je důležitější, než obránce asistenta nebo doskoku. Pokyny pro všechny obránce jsou:

- zabránit střeleckým pokusům
- zablokovat pokusy o skórování
- překážet pokusům ve skórování a tím ovlivňovat přesnost
- neměnit příležitost útočníka o pokus na střelu z dálky za možnost na střelu z běhu
- poskytovat asistenci spoluhráčům při předobraně
- bránit organizaci útoku
- chytit míč

Složení sestavy je lepší, když hráči znají navzájem své kvality, respektují je a tím umožňují kooperaci. Je důležité, aby kouč promluvil o silných a slabých stránkách každého jednotlivce během týmové porady. S dobrou koordinací pozic a funkcí během zápasu mezi sebou hráči komunikují a lépe kombinují, aby byli schopni skórovat a bránit a tím zabránit skórování. Řízení koordinace, kooperace a komunikace se dosáhne pomocí časově náročné přípravy funkcí a účelným provedením korfbalových dovedností.

Trénink

Technika, taktika a fyzická zdatnost jsou prvky, které lze v korfbalu rozlišit. Samy o sobě nemají žádný smysl a pouze ve spojení se záměry hry rozhodují o způsobu, jak se korfbal hraje. Hráč má dobré technické dovednosti tehdy, když ovládá takové dovednosti, se kterými může účinně hrát s míčem v korfbalovém zápase. Pouze míčové dovednosti jsou ale důležité jen pro cirkusové umělce. Pro korfbalového hráče jsou míčové dovednosti pouze dobrou základnou, od které se lze odrazit. Dává to smysl pouze tehdy, když je toto účinné a efektivní použití míčových dovedností kombinováno s ostatními korfbalovými technikami jako jsou skákání a běh v rámci známých záměrů korfbalového utkání. Ideální technika existuje pouze v teorii a může být používána jako vodítko pro trénink technických dovedností a poté i v korfbalové situaci. Učení technik 'nasucho' bez interakce a záměrů shodných s těmi v korfbalovém zápase nepřispívá ke zlepšování korfbalových hráčů. Požadavky na efektivitu a účinnost vedou ke koncepci taktiky. Taktika se zaměřuje na využití všech prostředků, kterými korfbalový tým disponuje na porážení soupeře.

Po tomto kouč vybere určitou sestavu a rozhodne o akčním plánu na hru s držním míče a hru bez míče pro daný zápas. Je

takticky nepřiměřené používat pouze vlastní kvality jako základ. Taktika jde ruku v ruce s individuální taktikou a týmovou taktikou. Způsob, kterým se každý hráč vyrovnává se svými úkoly v zápasových situacích, se týká individuální taktiky. Týmová taktika je o způsobu, jakým dvě čtveřice brání a útočí. Taktické dovednosti korfbalového týmu jako celek jsou určeny kvalitou a možnostmi, které má tým k dispozici a také efektivním a účinným výběrem z těchto možností. Popis různých technických a taktických pravidel je pouze teorie. Aplikace těchto pravidel se v praxi a provedení různí.

To vše má co do činění s kvalitou hráčů, správným uspořádáním kvalit hráčů a defenzivní hrou soupeřů. Vzorec 2-2 je prováděn odlišně v sekci (divizi) s hráči jako Erik Simons, Dennis Voshart, Jiska Brandt a Daniela Riet, než v sekci s hráči jako Erik Simons, Tim Abbenhuis, Jiska Brandt a Mandy Loorij.

Fyzická zdatnost je fyzická dovednost, která umožňuje hráči a týmu hrát korfbalový zápas. Fyzická kondice hráče a korfbalového týmu je specifická. To znamená, že úsilí vynaložené na hru korfbalového zápasu nelze porovnávat s úsilím na běh zkušebního testu, nebo intervalového člunkového běhu v rámci daných norem.

Z tohoto důvodu jsou technika, taktika a fyzická zdatnost prvky (základy) a nemohou se stát cílem korfbalových hráčů a trenérů a to ani v tréninku. Použití těchto prvků je vždy spojeno se 4 hráči a 4 soupeři, záměry hry, pravidly hry plus s technickými a taktickými pravidly. V několika posledních letech bylo s těmito podmínkami manipulováno. Pro výše zmíněné prvky se používá zkratka T.I.F. Pomocí použití těchto prvků spolu korfbaloví hráči komunikují k provedení korfbalových záměrů a smyslem specifického způsobu komunikace je reakce nebo odpověď, kterou dostanou. Prvky, které použijí, nemusí být správné, pokud obdrží nesprávné reakce spoluhráčů. Ve zkratce to znamená, že s pohybem míče, je výběr směru pohybu formou komunikace s výsledkem jako odpověď (pozitivní nebo negativní). **T** značí Techniku, **I** (insight) pochopení a **F** (fitness) zdatnost.

Opravdu není tak důležité, jak jsou prvky odlišeny. Pro kouče a hráče je důležité porozumět tomu, že tyto prvky jsou nezávislé a ovlivňují se navzájem ve spojení s korfbalovým zápasem, a proto nejsou samy o sobě konečné. Jsou nuancemi (jemnými rozdíly) v účinnosti hry.

Trénink

Van Gaal, Holandský fotbalový kouč, který koučoval Ajax Amsterdam, FC Barcelona a Holandský Národní tým řekl: "Tréninková metoda není tak důležitá, ale co s ní hráči a kouč udělají důležité je. Musíte představit rozpoznatelné způsoby tréninku: pro hráče jsou to především zápasu podobné situace, ve kterých použije kouč úkoly, které musí být provedeny v zápase." Prvním požadavkem na obsah tréninku je to, aby trénink simuloval to, co se opravdu děje v zápase. Toto zní logicky, ale není to tak jednoduché. V průběhu času začali do tréninku sportovce zasahovat různí specialisté jako např. zátěžoví fyziologové, specializovaní trenéři běhu a kondiční trenéři a přinesli prvky, které byly samoučelné, ale bohužel korfbalové záměry patřící k zápasu byly ignorovány. Svaly, srdce a plíce, energetický systém, všechny formy pohybu (jako běhání a skákání), ale také metody, jak pracovat s týmem (team building) (kurzy přežití a vojenská cvičení v Ardenách) jsou trénovány odděleně bez souvislosti (kontextu) s korfbalem. Zvláště díky vlivu tzv. „akční teorie“ a neurofyziologie se lidé učí optimálně, pokud výuková situace připomíná situaci, ve které lze přesně ukázat to, co se právě vyučuje. Zejména charakteristiky korfbalového zápasu musí být v tréninku vždy přítomny. Někdy

mají také korfbaloví trenéři zvláštní názory na plánování a provedení tréninku. Existují trenéři, kteří vymysleli 'krásná' cvičení, kdy vše musí probíhat na pevně určených trasách pohybu hráčů a míče. Pokud hráč udělal něco s míčem, postaví se někde do řady a z té pozice poté provádí následující akci. Tato cvičení jsou obvykle prováděna bez soupeřů. Míč je nahráván vysokým tempem předepsaným směrem a hráči se pohybují takovým způsobem, že vše se děje a probíhá zároveň. Tato cvičení mají úžasné tempo a probíhají prakticky bez chyb. Jak by to mohlo být jinak, když chybí obrana. Existují také trenéři, kteří slyšeli, že vše musí být prováděno s míčem, jinak to nelze považovat za korfbal. U nich je zacházení s míčem stěžejní. Ani u těchto cvičení nejsou přítomni soupeři. Další trenéři zase provádějí vše za simulovaných zápasových podmínek. Obvykle se zaseknou u souboje 1-1. Nepoznají, že se zastavili uprostřed metodologie. Konečná fáze je zápas 4 proti 4 a 8 proti 8. Trénovat lidi není snadné. Je to obtížné. Je to proces, během kterého trenér připravuje hráče na nejlepší výkon při zápase. Osm hráčů se musí naučit, jak společně dosáhnout nejlepšího korfbalového výkonu, při odporu osmi soupeřů.

Způsob, jakým kouč připravuje hráče, je otázkou metodologie. Metodický trénink je charakterizován pořadím cvičení od snadných k obtížnějším (proveditelným) a od jednoduchých ke složitějším (komplexnějším organizačně), od jednoduchých korfbalových momentů, ve kterých je ústředních několik úkolů až k nastavování / ladění úkolů v reálném zápase.

Ze začátku může být výběr cvičení organizován jednoduše. Například střelba na koš bez soupeře a výměna s asistentem po 4 koších. Mladí i zkušení reprezentanti mohou takto trénovat. Ovšem intenzita a požadavky kladené na kvalitu budou vyšší u reprezentantů než u mladých. Cesta ke cvičení podobnému v reálném zápase proběhne rychleji u internacionálů než u mladých hráčů.

Například: Střelba v pohybu a dosažení 8 košů. Střelec má povoleny 2 chyby. Tudíž maximálně 10 pokusů musí resultovat v 8 koších. U mladých hráčů může toto cvičení být stejné, ale variaci lze najít v organizaci, kde úkolem budou pouze 4 koše.

Obsah tréninku

Korfbaloví hráči trénují, aby zlepšili svůj korfbalový výkon. Způsob, jak je trénink nastaven a co je jeho obsahem je určeno analýzou předchozího zápasu nebo zápasů. Nastavené cíle kouče lze rozdělit na dlouhodobé cíle a cíle pro příští zápas, což znamená krátkodobé. Pro schopnost určit tyto tréninkové cíle musí kouč provádět tzv. skauting. To je sledování zápasů, které mohou sloužit jako návod a příklad, a které mu mohou poskytnout nové nápady a myšlenky. Porovnáním mnoha zápasů může kouč svou zkušeností rozeznat postupy, které mohou vést k novým konceptům korfbalu. Kouč obvykle formuluje dlouhodobé cíle na základě jeho vnímání a představ. Krátkodobé

cíle pocházejí z analýzy vlastního aktuálního korfbalového výkonu a analýzy korfbalového výkonu soupeře. Kouč nikdy nesleduje korfbalový zápas nezávazně. Objektívni náhled experta vždy určuje pozorování. Většina trenérů zapoměla, jak si uvolněně užívat zápas příjemným způsobem. Sledování zápasu trenérem by mělo být prováděno na základě tohoto seznamu klíčových momentů.

Útok

Skórování

Budování útoku

Prostorové hledisko:

Práce s prostorem

Pozice

Dráha míče / Linie pohybu

Časové hledisko:

Momenty zápasu

Rychlost míče s porovnáním s rychlostí pohybu

Časování (nahrávky i pohybu)

Obrana

Zabránit skórování

Prostorové hledisko:

Pozice (jejich bránění)

Časové hledisko:

Momenty zápasu

Načasování

Pozice a časové hledisko v zápase:

Sestava: Kdo hraje proti komu a kdo začíná útok?

Všeobecné charakteristiky zápasu.

Jak hraje útok?

Jak funguje budování útoku?

Kdo a jak doskakuje?

Jak se hráči dostávají do otevřené pozice?

Kdo asistuje?

Kde v prostoru stojí asistent?

Kdo střílí? Jakou střelou? Kdy a odkud?

Kdo doskakuje? Jak často je doskok vyhrán a jak často prohrán?

Otázky jsou samozřejmě kladeny obraně, protože korfbal je interakcí mezi útokem a obranou:

- Jak hraje obrana? Kdo hraje těsnou obranu 1-1? Kdo vytváří tlak? Kdo zaujímá pozici na doskoku? Používá se předobrana? Jak probíhá předobrana? Používají obranu doskoku?
- Komu je umožněno střílet a kolik střel je vystřeleno? Jaké jsou výsledky těchto střel?
- Kdo chytá míč v obraně? Doskok pod košem? Chycení nahrávky? Přerušování budování útoku?

Všemi těmito otázkami trenér ohodnotí korfbalový výkon obou týmů. Provádí to pomocí popisu funkcí. Závěry poskytují informace o silných a slabých stránkách obou týmů. S pomocí těchto informací může kouč rozhodnout o podobě jeho tréninku. Hráči se učí pomocí těchto tréninků hrát správnou nátlakovou hru, která by měla vést k úspěchu.

Tvorba a skladba tréninku vzniká pomocí aktivit, které kouč neustále opakuje:

- Tzv. „načíst“ zápas (použije statistiku zápasu nebo video)
- Analyzujte zápas, vyvoďte závěry a analyzujte problémy korfbalového výkonu
- Formulujte cíle tréninku
- Naplánujte trénink: vyplňte do něj tréninkové aktivity v souladu s cíli
- Ohodnoťte trénink s pomocí výkonu v následujícím utkání

Analýza problémů korfbalového výkonu probíhá na základě následujících otázek:

- Co je špatně ve vztahu ke korfbalovým záměrům?
- Kteří hráči zaujímají jaké pozice?
- Určit momenty zápasu, kdy nešly věci podle plánu.
- Ve které formaci (čtveřici hráčů) a u koho se tento moment přihodil?
- Které další okolnosti jsou se zápasem spojeny? Např. důležitost zápasu, pozice v ligové tabulce, stav materiálu jako je tělocvična, míč a koš, chování diváků?

Kouč, který umí provést správnou analýzu problémů je jako lékař, který umí stanovit správnou diagnózu. Oba řeší drobné problémy, jak pracovat efektivně a účinně. Takový kouč vybere automaticky správná cvičení pro trénink svých hráčů.

ČESKÝ KORFBALOVÝ SVAZ

Svéráznost a kontroverze korfbalu

Český korfbalový svaz

Vydáno se souhlasem KNKV

Autor Ben Crum